

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 307/2018-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu a zo sudcov Miroslava Duriřa a Ladislava Duditřa (sudca spravodajca) o prijatej ústavnej sťažnosti [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyřťan s. r. o., Užhorodská 21, Kořice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Daniel Blyřťan, vo veci namietaného poruřenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Kořiciach sp. zn. 1 Co 105/2017, 1 Co 106/2017 zo 7. marca 2018 vo výroku o potvrdení výroku rozsudku Okresného súdu Kořice I č. k. 12 C 149/2008-912 z 28. októbra 2016 o zamietnutí žaloby o zaplatenie uřlého zisku takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti [REDACTED] n e v y h o v u j e .

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júna 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED]

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 C 149/2008-912 z 28. októbra 2016 v časti výroku o zamietnutí žaloby o zaplatenie ušlého zisku (ďalej aj „čiastočne napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 105/2017, 1 Co 106/2017 zo 7. marca 2018 vo výroku o potvrdení výroku rozsudku okresného súdu č. k. 12 C 149/2008-912 z 28. októbra 2016 o zamietnutí žaloby o zaplatenie ušlého zisku (ďalej aj „čiastočne napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobou z 25. júna 2008 sa sťažovateľ domáhal proti žalovanej ██████████ okrem iného zaplatenia náhrady škody vo forme ušlého zisku v sume 1 433 977,30 €. Sťažovateľ žalobu v tejto časti dôvodil tým, že 2. apríla 2007 s akcionármi spoločnosti ██████████ podpísal dohodu o kariérom postupe (ďalej len „dohoda“), ktorá mu mala garantovať príjmy v celkovej sume 43 200 000 Sk (1 433 977,30 €). Z dôvodu negatívnej mediálnej prezentácie sťažovateľa, ku ktorej došlo 17. decembra 2007 odvysielaním reportáže „Zmenka“ v relácii Paľba (11. februára 2008 bolo odvysielané pokračovanie tejto reportáže pod názvom „Zmenka 2“), došlo k odstúpeniu od dohody, na základe čoho mala vzniknúť sťažovateľovi majetková škoda vo forme uplatneného ušlého zisku. Sťažovateľ bol toho názoru, že odvysielaním týchto reportáží došlo k zásahu do jeho povesti, ktorý sa týkal aj nemajetkovej sféry. Uplatňovaný ušlý zisk mu mal vzniknúť výlučne v dôsledku odvysielania týchto reportáží, keďže neexistovala iná okolnosť, ktorá by zabránila jeho vymenovaniu do rôznych funkcií v už uvedenej spoločnosti.

3. Rozsudkom okresného súdu č. k. 12 C 149/2008-912 z 28. októbra 2016 bola okrem iného zamietnutá žaloba v časti o zaplatenie ušlého zisku. Sťažovateľ podal proti tomuto výroku odvolanie a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 Co 105/2017, 1 Co 106/2017 zo 7. marca 2018 bol okrem iného potvrdený rozsudok okresného súdu

z 28. októbra 2016 (č. l. 912) v časti výroku okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba o zaplatenie ušlého zisku.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal, že krajský súd sa nevenoval podstate jeho odvolania, v ktorom tvrdil, že mu vznikla škoda jeho skutočným nezvolením do funkcií a pozícií z dôvodu zmeny vôle akcionárov (pošpinenia jeho mena na verejnosti žalovanou), a nie z dôvodu, že došlo k odstúpeniu od dohody. Sťažovateľovi vznikla teda škoda až jeho reálnym nezvolením do rôznych funkcií, čo v zmysle čestných vyhlásení akcionárov bolo zapríčinené reportážami žalovanej. Krajský súd reagoval len na nesprávne právne posúdenie rozsudku okresného súdu (č. l. 912). Sťažovateľ nedostal žiadne vysvetlenie (krajský súd sa vôbec jeho argumentáciou nezaoberal), prečo krajský súd nepovažoval jeho argumentáciu za správnu, ani ju krajský súd nijak nevyvrátil a taktiež nevysvetlil, prečo by mala byť irelevantná k meritu prejednávanej veci (úplné ignorovanie odvolacích argumentov sťažovateľ považuje za nesúladne s právom na spravodlivý súdny proces). Takýto rozsudok je preto nielen nepresvedčivý, ale podľa sťažovateľa nepreskúmateľný a arbitrárny.

5. Podľa názoru sťažovateľa jeho nárok na náhradu škody bol preukázaný, keďže dôkazy preukazujú vôľu takmer všetkých akcionárov spoločnosti [REDAKOVANÉ], že nebyť reportáží žalovanej, tak sťažovateľ by bol zvolený do rôznych funkcií, s ktorými by bol spojený aj značný nárast jeho príjmov. Sťažovateľ tiež uviedol, že na zvolenie do funkcií nebola nevyhnutná dohoda, a preto nemá význam túto dohodu ani odstúpenie od nej považovať za vznik škody, ako to v podstate urobili okresný súd a krajský súd. Samotná dohoda nebola spôsobilá zvoliť sťažovateľa do rôznych funkcií, takou bola iba vôľa akcionárov prezentovaná na valnom zhromaždení.

6. Sťažovateľ sa domnieva, že preukázal príčinnú súvislosť medzi ušlým ziskom spočívajúcim v nerozmnožení jeho majetku (za výkon rôznych funkcií, do ktorých sťažovateľ mal byť pôvodne zvolený) a reportážami žalovanej (táto pošpinila značne jeho česť a dobré meno pred širokou verejnosťou a zasiahla tak protiprávne do ochrany osobnosti a súkromia sťažovateľa), pričom tieto dôkazy všeobecné súdy ignorovali. V rozsudku okresného súdu (č. l. 912) bolo ignorované jeho vyjadrenie zo 17. októbra 2016, v ktorom

zhrnul rozhodujúcu právnu argumentáciu a poukázal na najpodstatnejšie dôkazy týkajúce sa preukázania nároku na ušlý zisk.

7. Sťažovateľ tiež konštatoval, že „okresný súd len stručne zopakoval argumenty sťažovateľa (žalobcu), ale viac sa nimi nezaoberal. Nevyhodnotil ani najdôležitejší so sťažovateľom zabezpečených dôkazov, a to čestné vyhlásenia majoritných akcionárov, ktoré preukázali skutočnú vôľu akcionárov zvoliť sťažovateľa do pozície v predstavenstve spoločnosti a viceprezidenta spoločnosti, nebyť pošpinenia mena sťažovateľa vo verejnosti Žalovaným. Dokonca ani nevysvetlil prečo sa argumentmi nezaoberal. Úplne ignoroval argumentáciu sťažovateľa z 17.10.2016. Namiesto toho, aby súd vyhodnotil správne skutkové zistenia vyplývajúce z dôkazov, tak sa venoval akémusi rozboru zmluvy o kariérnom postupe, ktorej odstúpenie nezaložilo ušlý zisk a ani nemalo založiť (ne)rozmnoženie majetku sťažovateľa. Oba súdy zhodne nesprávne právne vec posúdili, nakoľko označili ako udalosť, ktorá spôsobila škodu v danom prípade - odstúpenie od zmluvy o kariérnom postupe zo dňa 27.12.2007.“.

8. Podľa názoru sťažovateľa teda všeobecné súdy naplnili porušenie práva na spravodlivý proces, pretože (i) ignorovali jeho vyjadrenia (v nich obsiahnutú právnu a skutkovú argumentáciu) a nedali žiadnu odpoveď na jeho argumenty (ii) dôkazy síce vykonali, ale ich v podstate nijak nevyhodnotili a ani z nich nevytvorili logické skutkové zistenia (iii), akékoľvek argumenty sťažovateľa ani nevyvrátili či spochybnili a ani ich nevyhodnotili ako irelevantné k meritu veci, a predsa ich nebrali do úvahy.

9. Sťažovateľ sa obrátil priamo na ústavný súd, pretože podľa jeho názoru v danom prípade nie je prípustné dovolanie, keďže všeobecné súdy porušili právo na spravodlivý súdny proces samotnými rozhodnutiami, ktoré ignorovali sťažovateľom navrhované a súdom vykonané dôkazy i jeho právnu argumentáciu.

10. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho v bode 1 označených práv čiastočne napadnutým rozsudkom okresného súdu a čiastočne napadnutým rozsudok krajského súdu. Sťažovateľ ďalej žiada

čiastočne napadnutý rozsudok okresného súdu a čiastočne napadnutý rozsudok krajského súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho sa sťažovateľ domáha aj priznania finančného zadost'učinenia v sume 5 000 € a náhrady trov konania v sume 390,50 €.

II.

Procesný postup ústavného súdu, vyjadrenie odporcu k ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľa

11. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi [REDAKOVANÉ], ktorý bol podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 členom I. senátu ústavného súdu. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola predbežne prerokovaná a uznesením č. k. I. ÚS 307/2018-14 z 5. septembra 2018 bola prijatá na ďalšie konanie vo vzťahu k čiastočne napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k čiastočne napadnutému rozsudku okresného súdu bola odmietnutá.

12. Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril podaním 1 SprV/936/2018 z 27. septembra 2018 vtedajší predseda krajského súdu. Vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 3. októbra 2018 okrem iného uviedol:

«Uvedené rozhodnutia sú právoplatné a tak nám neprislúcha posudzovať ich vecnú stránku ani ich zákonnosť. Rozhodnutia obsahujú podrobné odôvodnenia. Sťažovateľ vyčíta odvolaciemu súdu, že „zrekapituloval“ sťažovateľovo odvolanie v bode 79 (odôvodnenia) rozsudku, ale vo vlastnom odôvodnení vôbec nevyhodnotil a nezaoberal sa danou skutkovou a právnou argumentáciou. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba o zaplatenie ušlého zisku. Odôvodnenie rozsudku okresného súdu doplnil právnou aj skutkovou argumentáciou

... proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 07. 03. 2018 sp. zn. ICo 105/2017 a ICo 106/2017 podal žalobca (sťažovateľ) dovolanie, o ktorom rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky (dovolací súd) ...

Za tejto situácie, podľa nášho skromného právneho názoru je ústavná sťažnosť sťažovateľa minimálne predčasná (viď I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 145/2010).»

13. Ústavná sťažnosť sťažovateľa v merite veci nebola rozhodnutá pôvodným I. senátom ústavného súdu do 16. februára 2019 (deň uplynutia funkčného obdobia všetkých členov senátu). Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce boli nevybavené veci sudcov, ktorých funkčné obdobie uplynulo 16. februára 2019, prerozdelené medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019, a to náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov. Ústavná sťažnosť bola pridelená sudcovi spravodajcovi [REDACTED], ktorý je členom IV. senátu ústavného súdu, a preto bola vec sťažovateľa prejednaná v zložení [REDACTED] (predseda senátu), [REDACTED] a [REDACTED] (členovia senátu).

14. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

15. Právny zástupca sťažovateľa reagoval na vyjadrenie podaním (replikou), ktoré bolo ústavnému súdu doručené 27. novembra 2019 a v ktorom uviedol, že krajský súd sa vôbec nevyjadril k materiálnemu meritu sťažnosti, a to k namietanému porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces, ani k podstate sťažnosti, ktorou je úplné ignorovanie odvolacích argumentov sťažovateľa zo strany krajského súdu v potvrdzujúcom rozsudku, čo v podstate samo osebe zapríčiňuje porušenie práva na spravodlivý súdny proces v zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj samotného ústavného súdu, na ktorú sťažovateľ poukázal v sťažnosti a detailne ju aj rozobral.

16. Sťažovateľ tiež poznamenal, že z finančných dôvodov využil mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) iba do výšky 300 € a že predmetné konanie už je zastavené. Takýto závažný dôvod, ako je finančná núdza, má však na pamäti § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde a „v týchto prípadoch umožňuje Ústavnému súdu riadne vo veci konať a rozhodnúť, pretože materiálne vnímanie práva má prednosť pred prílišným prepätým právnym formalizmom tak v zmysle judikatúry samotného Ústavného súdu ako aj judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva“.

17. Sťažovateľ ďalej uviedol, že „v predmetnom prípade považujeme za podstatné, že Krajský súd Košice odignoroval argumentáciu sťažovateľa, čo bezpochyby reprezentuje porušenie práva na spravodlivý súdny proces, nakoľko neuviedol žiadne dôvody prečo odvolacie argumenty neprijal, resp. ich odmietol či nepovažoval za správne, a teda rozhodol arbitrárne a bez vysporiadania sa s odvolacou argumentáciou sťažovateľa, pričom sa ani len okrajovo nevenoval sťažovateľovej odvolacej argumentácii. Takýto postup odvolacieho súdu je porušením práva na spravodlivý proces a práva na prístup súdu, nakoľko odvolanie týmto stráca svoju podstatu ako efektívneho opravného prostriedku v súdnom konaní a samotné rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach je tak len formálnym rozhodnutím.“.

18. Ústavný súd o podanej ústavnej sťažnosti listom z 10. februára 2020 upovedomil žalovanú ako zúčastnenú osobu v konaní pred ústavným súdom a umožnil jej vyjadriť sa. Zúčastnená osoba sa k ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyjadrila podaním, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 19. februára 2020, v ktorom okrem iného uviedla, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa považuje za nedôvodnú. Oba napadnuté rozsudky všeobecných súdov sa riadne a dostatočne vysporiadali s argumentáciou oboch strán sporu a správne vyhodnotili všetky predložené a vykonané dôkazy. Všeobecné súdy teda požiadavky, ktoré ukladá zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), splnili, a preto neporušili v bode 1 označené práva sťažovateľa. Podľa zúčastnenej osoby sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že krajský súd sa nezaoberal jeho tvrdeniami v odvolaní a nedal odpoveď na žiaden jeho odvolací argument. V podstate opakuje, že všeobecné súdy údajne nepochopili, že škoda v podobe ušlého zisku

vznikla sťažovateľovi jeho skutočným nezvolením do rôznych funkcií, pretože sa zmenila vôľa akcionárov, a nie z dôvodu, že došlo k odstúpeniu od dohody o kariérom postupe. K zmene vôle akcionárov malo dôjsť v zmysle čestných vyhlásení akcionárov jej protiprávnou reportážou.

19. Zúčastnená osoba tiež uviedla, že «z obsahu rozsudku KS v KE vyplýva, že si splnil povinnosť uvedenú v § 387 ods. 3 CSP a vysporiadal sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v rozsudku. Je potrebné však uviesť, že relevantných argumentov v odvolaní bolo absolútne minimum. Sťažovateľom uvádzaná námietka ohľadne nedostatočne odôvodneného rozhodnutia odvolacieho súdu je nepodložená. Nakoľko v danom prípade sa jedná o prípad potvrdenia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom (potvrdenie rozsudku z 28.10.2016 č. l. 912 v zamietavom výroku), bolo postačujúce, aby sa odvolací súd obmedzil na skonštatovanie, že sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP.

Preto detailné polemizovanie s nepodstatnými názormi sťažovateľa v odvolaní nebolo dôvodné a CSP takýto postup ani od odvolacieho súdu nevyžaduje. Odvolací súd svoje odôvodnenie uviedol v bodoch 81 až 85 rozsudku, pričom v zmysle zákonných oprávnení v bode 83 uviedol, že sa zhoduje so závermi súdu prvej inštancie ohľadne nesplnenia jednej zo zákonných podmienok pre vznik zodpovednosti a to vznik škody. K týmto dôvodom odvolací súd považoval za potrebné doplniť ďalšie dôvody.

KS v KE poukázal... že zmluva o kariérom postupe poisťovňu [REDAKOVANÉ] vôbec nezaväzovala. Akcionári mali svoju vôľu vyjadriť výlučne na valnom zhromaždení. Daným odôvodnením sa odvolací súd náležite vysporiadal s výhradami sťažovateľa v jeho odvolaní o tom, že vznik škody nebol daný odstúpením od dohody o kariérom postupe, ale vôľou akcionárov nezvoliť ho do sľúbených funkcií. Táto vôľa mala byť podľa KS v KE... vyjadrená na valnom zhromaždení, čo sa však nestalo. Z uvedeného záveru podľa súdu vyplýva, že sťažovateľ nepreukázal samotný vznik škody (ušlý zisk) čo je bez ohľadu na ďalšie skutočnosti dostatočným dôvodom pre zamietnutie nároku na náhradu škody.».

20. Ústavný súd sa oboznámil aj so spisom okresného súdu a z jeho obsahu zistil, že sťažovateľ podal proti čiastočne napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie zo 7. júna

2018, a to len do rozsahu sumy 300 €, tak ako to sám tvrdil. Dovolanie odôvodnil dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) CSP, pričom porušenie práva na spravodlivý proces vidí v postupe okresného súdu i krajského súdu, ktoré (i) ignorovali jeho tvrdenia a v nich obsiahnutú právnu a skutkovú argumentáciu a nedali mu žiadnu odpoveď, (ii) dôkazy síce vykonali, ale ich nevyhodnotili a (iii) akékoľvek argumenty sťažovateľa ani nevyvrátili či spochybnili a ani ich nevyhodnotili ako irelevantné, a predsa ich nevzali do úvahy. Keďže následne vzal sťažovateľ dovolanie späť, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 132/2018 z 20. septembra 2018 bolo dovolacie konanie zastavené.

21. Okrem toho ústavný súd lustráciou vo svojich registroch zistil, že sťažovateľ podal 24. mája 2018 ústavnú sťažnosť (obsahovo a argumentačne identickú, pozn.) proti tým istým čiastočne napadnutým rozsudkom okresného súdu a krajského súdu. Podaním z 19. júna 2018 sťažovateľ ústavnú sťažnosť zobral späť a uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 270/2018 zo 17. júla 2018 bolo zastavené konanie o nej.

22. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v tejto veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práv označených v bode 1.

III.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva

23. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

24. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch .

25. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

26. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ústavnej sťažnosti sa nevyhoví vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú.

27. Ústavný súd konštatuje, že pri uplatňovaní právomocí v zmysle čl. 127 ústavy nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, z novších napr. II. ÚS 206/2015, I. ÚS 41/2019).

28. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym

orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách.

29. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje zásadná odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

30. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

30.1 Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

30.2 Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne

dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

31. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

32. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti vyvodil, že smeruje predovšetkým proti nedostatkom v odôvodnení čiastočne napadnutého rozsudku krajského súdu. Sťažovateľ namieta, že k namietanému porušeniu jeho práv došlo samotnými rozhodnutiami súdov, ktoré ignorovali sťažovateľom navrhované a súdom vykonané dôkazy i jeho právnu argumentáciu.

33. Sťažovateľ tiež tvrdí, že dovolanie proti napadnutému rozsudku nebolo prípustné, čo však zjavne odporuje faktickému priebehu konania a jeho procesným úkonom. Z obsahu spisu okresného súdu totiž vyplýva, že sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, v ktorom však riadne nepokračoval a dovolanie vzal späť, čo viedlo k zastaveniu dovolacieho konania uznesením najvyššieho súdu.

34. Ústavný súd ďalej zistil, že argumentácia sťažovateľa v ústavnej sťažnosti je v zásade totožná s argumentáciou v ním podanom dovolaní (porovnaj body 8 a 20

odôvodnenia). Sťažovateľ teda využil dva rozdielne prostriedky právnej ochrany na dosiahnutie totožného výsledku. Posúdenie, či boli vo veci dané sťažovateľom uplatnené dovolacie dôvody a teda či dovolanie bolo prípustné, patrí do právomoci najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Sťažovateľ však zabránil najvyššiemu súdu v riadnom uplatnení jeho právomoci, pretože vzal dovolanie späť. Táto okolnosť otvára otázku prípustnosti ústavnej sťažnosti, ktorou sa predchádzajúci vo veci konajúci senát nezaoberal, pretože informáciou o podanom dovolaní nedisponoval.

34.1 Ústavný súd zastáva názor, že podanie dovolania s uplatnením dovolacieho dôvodu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP pre tvrdené porušenie práva na spravodlivý proces bolo dostupným a spôsobilým právnym prostriedkom na ochranu jeho základných práv a slobôd, ktorý však sťažovateľ riadne nevyčerpal. Požiadavka na vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré má sťažovateľ k dispozícii, totiž nie je splnená iba tým, že takéto konanie iniciuje, ale nepochybne v ňom musí aj riadne pokračovať, aby dosiahol sledovaný výsledok. Tvrdenie sťažovateľa v jeho replike, že z finančných dôvodov využil dovolanie iba do výšky 300 eur, pričom finančnú núdzu „má na pamäti“ § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, je v priamom rozpore s faktom, že sťažovateľ zbral aj toto „limitované“ dovolanie späť, teda ho fakticky vôbec nevyužil.

34.2 Uvedená okolnosť vedie ústavný súd k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľa je neprípustná (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, predtým § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov), pričom niet žiadneho dôvodu hodného osobitného zreteľa, ktorý by ospravedlnil procesný postup sťažovateľa v dovolacom konaní, minimálne v rozsahu, v akom dovolanie uplatnil. Neprípustnú ústavnú sťažnosť môže ústavný súd v procesnom štádiu pred jej prijatím uznesením odmietnuť [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde, predtým § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov]. V procesnom štádiu po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vedie jej neprípustnosť k výroku o nevyhovení.

35. V okolnostiach prejednávanej veci ústavný súd (v novom zložení senátu) zohľadnil, že predchádzajúci vo veci konajúci senát ústavného súdu, pravdepodobne pre informačný deficit, neposúdil ústavnú sťažnosť ako neprípustnú a prijal ju na ďalšie konanie, preto napriek záveru o neprípustnosti ústavnej sťažnosti pristúpil výnimočne aj k materiálnemu prieskumu čiastočne napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

36. Ústavný súd sa oboznámil s čiastočne napadnutým rozsudkom krajského súdu vrátane sťažovateľom prezentovaných námietok, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi v bode 1 označených práv, ktorých porušenie sa namieta. Následne preskúmal, či požiadavky spravodlivého súdneho konania boli v prípade sťažovateľa dodržané a či sa náležité posúdenie jeho veci odrazilo v jasnom a zrozumiteľnom zodpovedaní všetkých právnych a skutkovo relevantných otázok, teda aj v náležitom odôvodnení namietaného rozhodnutia.

36.1 Pri hodnotení čiastočne napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd zároveň vychádzal z ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože konanie v prvej inštancii a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09).

37. Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, ktoré odôvodnil existenciou odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) CSP. Krajský súd sa stotožnil s čiastočne napadnutým rozsudkom okresného súdu, ktorý rozhodol vecne správne, ak na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že zákonné podmienky pre vznik zodpovednosti za škodu (ušlý zisk) vo veci sťažovateľa neboli preukázané.

38. Okresný súd zanalyzoval všetky zákonné podmienky pre vznik nároku na náhradu škody (ušlého zisku), ktoré musia byť kumulatívne splnené (porušenie právnej

povinnosti, existencia škody, príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou a napokon zavinenie).

38.1 Protiprávne konanie žalovaného okresný súd videl v odovysielaní predmetných reportáží, na základe ktorých akcionári spoločnosti [REDACTED] odstúpili od dohody. Následne žalobca nebol nimi zvolený do rôznych funkcií, čím prišiel o garantovaný príjem (ušlý zisk) v sume 9 958,18 € (300 000 Sk) mesačne po dobu 12 rokov.

38.2 Okresný súd uviedol, že existencia škody a príčinná súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou neboli vo veci sťažovateľa splnené, a preto je jeho uplatnený nárok nedôvodný. Okresný súd v prípade vzniku škody (ušlého zisku) dospel k záveru, že u sťažovateľa nedošlo k zmenšeniu majetku a ani k ušlému zisku, keďže jeho pozícia zostala nezmenená. Aj keby akcionári poisťovne neodstúpili od dohody, sťažovateľovi by ešte žiaden zisk nevznikol. V jeho prípade museli nastať ďalšie úkony (musel by sa stať najskôr akcionárom alebo by musel byť delegovaný niektorým akcionárom a následne by musel byť zvolený za člena predstavenstva aj za viceprezidenta), aby sa dostal do rôznych funkcií, z ktorých by mu plynul zisk, ale to už nie je bezprostredný vzťah medzi protiprávnym úkonom a ušlým ziskom.

38.3 Okresný súd poukázal aj na skutočnosť, že zákon (§ 194 ods. 1 Obchodného zákonníka) a aj stanov spoločnosti [REDACTED] (čl. 11, bod 6) určujú a limitujú dĺžku funkčného obdobia členov predstavenstva na obdobie 5 rokov. Ak akcionári poisťovne garantovali žalobcovi, že bude členom predstavenstva a viceprezidentom 12 rokov, postupovali nad rámec zákona aj vlastných stanov. Vzhľadom na skutočnosť, že funkčné obdobie v prípade člena predstavenstva a viceprezidenta sťažovateľovi malo uplynúť v roku 2020, okresný súd v tejto súvislosti tiež konštatoval, že sťažovateľ „nemôže mať súdom priznaný ušlý zisk do budúca, pretože môžu nastať rôzne skutočnosti (jeho zvolenie do predstavenstva, zánik subjektu a iné), ktoré by spôsobili vznik bezdôvodného obohatenia na jeho strane voči žalovanému“.

39. Krajský súd sa stotožnil s týmito závermi, z ktorých okresný súd vyvodil nesplnenie vzniku škody (ušlého zisku). Krajský súd k tomuto doplnil že „vôľu akciovej spoločnosti uzavrieť so žalobcom záväzok mohli jej akcionári prejavit' výlučne na valnom

zhromaždení. Iba takéto hlasovanie by predstavovalo prejav vôle tejto spoločnosti vo vzťahu k žalobcovi. Z uvedeného vyplýva, že osobný záväzok akcionárov uzavretý na základe zmluvy so žalobcom mimo valného zhromaždenia nemožno považovať za právny úkon vykonaný v mene akciovej spoločnosti, ktorý by ju zároveň zaväzoval. Za takejto situácie nemožno vyvodiť záver o tom, že žalobca preukázal záväzok, z ktorého by pri bežnom behu vecí by vyplýval zisk uplatňovaný v žalobe. Ním tvrdený obsah zmluvy s akcionármi totiž nezaväzuje túto obchodnú spoločnosť a za takejto situácie je nim tvrdený zisk iba hypotézou, Z uvedeného záveru vyplýva, že žalobca nepreukázal jednu zo základných podmienok pre vznik zodpovednosti za škodu a to samotný vznik škody (ušlého zisku), čo bez ohľadu na ďalšie skutočnosti je dostatočným dôvodom pre zamietnutie nároku na náhradu škody.“.

40. Po preskúmaní čiastočného napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť jeho ústavnú udržateľnosť. Podľa názoru ústavného súdu (na rozdiel od názoru sťažovateľa) právny záver krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel jeho účel a význam (m. m. III. ÚS 264/05, I. ÚS 23/2010). Je zrejmé, že vo veci sťažovateľa sa všeobecné súdy nestotožnili s jeho skutkovými a právnymi argumentmi týkajúcimi sa vzniku škody (ušlý zisk), pričom odôvodnenie ústavnej sťažnosti je v zásade iba polemika s právnymi závermi všeobecných súdov.

41. Ústavný súd v súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľa tiež poznamenáva, že nie je možné základné právo na inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že orgán verejnej moci nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09). Podstatou je, aby postup orgánu verejnej moci bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

42. Z už uvedených dôvodov ústavný súd nevyhovел ústavnej sťažnosti sťažovateľa smerujúcej proti čiastočne napadnutému rozsudku krajského súdu. Keďže ústavnej sťažnosti sťažovateľa nebolo vyhovené, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

V.

43. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2021

Libor DULÁ
predseda senátu